

74.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 28 stycznia 1934 r.

o zaopatrzeniu emerytalnem i odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“.

Na podstawie art. 25 i 26 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 września 1926 r. o utworzeniu przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. z 1930 r. Nr. 89, poz. 705), w brzmieniu zmienionem art. 11 ustawy z dnia 18 marca 1932 r. o zmianie niektórych przepisów, dotyczących zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 26, poz. 239) zarządza się co następuje:

R o z d z i a ł I.

Postanowienia ogólne.

§ 1. (1) Pracownicy przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“, nazywanego w dalszym ciągu rozporządzenia niniejszego „P. K. P.“, etatowi, stali i praktykanci, jako też pozostałe po nich wdowy i sieroty, mają prawo do zaopatrzeń według zasad określonych rozporządzeniem niniejszem.

(2) W postanowieniach wspólnych dla wszystkich kategorii pracowników, nazywa się w dalszym ciągu rozporządzenia niniejszego pracowników etatowych, pracowników stałych i praktykantów — pracownikami.

(3) Emerytem w rozumieniu rozporządzenia niniejszego jest były pracownik, który przez rozwiązanie stosunku służbowego nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

Wysługa emerytalna.

§ 2. (1) Do wysługi emerytalnej zalicza się bez opłaty następujące okresy:

1) służby na P. K. P. od dnia uzyskania charakteru pracownika etatowego lub stałego, oraz okresy płatnej służby przygotowawczej praktykanta;

2) służby czynnej w wojsku polskim;

3) służby odbytej w formacjach lub organizacjach wojskowych, uznanych przez Państwo jako polskie.

(2) Pracownikom, wymienionym w § 1 ust. (1), którzy ze służby cywilnej państwowej lub zawodowej wojskowej, lub też ze służby w państwowym przedsiębiorstwie „Polska Poczta, Telegraf i Telefon”, przeszli bezpośrednio do służby na P. K. P., zalicza się do wysługi emerytalnej okresy, zaliczalne do wysługi emerytalnej w służbie poprzedniej. Postanowienie to nie ogranicza przepisów o przekazywaniu składek za funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych.

(3) Okresy czynnej działalności, zmierzającej do odzyskania niepodległości Państwa Polskiego, oraz okres odbywania kar, orzeczonych przez władze byłych państw zaborczych za taką działalność, zalicza się do wysługi emerytalnej na warunkach i w trybie ustanowionym dla funkcjonariuszów państwowych.

(4) Pracownikowi przysługuje w ciągu 2 lat, od chwili uzyskania charakteru pracownika etatowego lub stałego, prawo żądania zaliczenia do wysługi emerytalnej za opłatą niepoliczalnych do wysługi emerytalnej w Państwie Polskiem następujących okresów:

1) służby państwowej;

2) służby w samorządzie terytorjalnym;

3) służby kolejowej zarówno państwowej jak i prywatnej;

4) studjów na jednym z wydziałów uniwersytetu, lub w równorzędnym zakładzie naukowym, lecz tylko w przypadkach całkowitego zakończenia studjów przepisaniem egzaminami jednak w ilości nie większej niż 4 lata.

(5) Należność za zaliczenie okresów wymienionych w ust. (4) wynosi 8% uposażenia zasadniczego, pobieranego w miesiącu zgłoszenia odpowiedniego żądania, za cały okres podlegający zaliczeniu, wraz z odsetkami składanymi. Odsetki te oblicza się w stosunku miesięcznym według miesięcznej stopy 0,5%, za okres podlegający zaliczeniu, w stosunku zaś rocznym według rocznej stopy 6% za resztę okresu wysługi emerytalnej, osiągniętej na podstawie tego zaliczenia w dniu formalnego dokonania zaliczenia. Jeżeli okres podlegający zaliczeniu leży między poszczególnymi okresami zaliczonymi już do wysługi emerytalnej, odsetki w stosunku rocznym oblicza się od pierwszego dnia następującego po ostatnim dniu okresu, podlegającego zaliczeniu. Przy obliczaniu procentów składanych w stosunku miesięcznym nie uwzględnia się ułamków miesiąca, przy obliczaniu zaś procentów składanych w stosunku rocznym nie uwzględnia się ułamków roku (§ 47).

(6) Do wysługi emerytalnej nie zalicza się okresu zawieszenia w służbie za który pracownik nie otrzymuje uposażenia, ani też okresu bezpłatnego urlopu z wyjątkiem okresu urlopu, otrzymanego na czas sprawowania przez pracownika mandatu do jednej z izb ustawodawczych, który zalicza się do

wysługi emerytalnej za opłatą. Należność za to zaliczenie wynosi 8% uposażenia zasadniczego, pobieranego w ostatnim miesiącu przed urlopem za cały okres podlegający zaliczeniu.

(7) Pracownik, który w chwili rozwiązania stosunku służbowego nie spłacił całej należności za zaliczenie okresów wymienionych w ust. (4) i (6), tudzież wdowa i sieroty po takim pracowniku, korzystają z zaliczenia okresów, odpowiadających uiszczonej części należności. Jeśli pracownik (wdowa i sieroty) nie nabył prawa do zaopatrzenia — zwraca się wpłaconą sumę.

(8) Pracownikowi, który przed spłaceniem całej należności zrzeknie się zaliczenia, zwraca się wpłaconą sumę.

(9) Zrzeczenie się przez pracownika zaliczenia za opłatą pewnego okresu do wysługi emerytalnej przed wpłaceniem całej należności za to zaliczenie, pociąga za sobą utratę prawa do ponownego żądania zaliczenia za opłatą tego samego okresu w całości lub w części.

(10) W razie przyjęcia na służbę emeryta, mającego prawo do pobierania zaopatrzenia emerytalnego z funduszy P. K. P. i objęcia go na podstawie § 1 rozporządzeniem niniejszem, zalicza się bez opłaty do jego wysługi emerytalnej cały okres, który stanowił podstawę wymiaru zaopatrzenia (§ 15 p. 6)).

(11) Dany okres czasu może być tylko raz zaliczony do wysługi emerytalnej. Jeżeliby pracownikowi (wdowie) służyło na podstawie rozporządzenia niniejszego z dwu lub więcej tytułów prawo do zaliczenia jednego i tego samego okresu, zaliczenie następuje z tego tytułu, jaki wskaże uprawniony.

Prawo wyboru zaopatrzeń.

§ 3. (1) Z funduszy państwowych można pobierać tylko jedno zaopatrzenie. Jeżeli uprawnionemu służyło prawo do dwu lub więcej zaopatrzeń, wypłacanych z funduszy państwowych, ma on prawo wyboru.

(2) Powyższe prawo wyboru zaopatrzeń realizuje uprawniony w formie zrzeczenia się prawa do pozostałych zaopatrzeń (§ 16 ust. (1) p. 5), § 25 ust. (1) p. 4) i § 34 ust. (1) p. 4)).

(3) Wyjątek stanowią odszkodowania, przyznane na podstawie rozporządzenia niniejszego (§ 41, 42 i 43), oraz zaopatrzenia, przyznane na podstawie innych przepisów, które nie wyłączają możliwości jednoczesnego pobierania innego zaopatrzenia z funduszy państwowych.

Właściwość władz.

§ 4. Właściwość władz, powołanych do wydawania orzeczeń i zarządzeń, wynikających z rozporządzenia niniejszego, określają przepisy organizacyjne.

Wypłata zaopatrzeń i odszkodowań.

§ 5. (1) Zaopatrzenia i odszkodowania, należne na podstawie rozporządzenia niniejszego, wypłaca się w terminach, ustanowionych do wypłaty uposażenia zasadniczego pracowników etatowych.

(2) Roszczenia uprawnionych osób wynikające z tytułu zaopatrzeń i odszkodowań za nieszczęśliwe wypadki przedawniają się po upływie trzech lat od dnia powstania tytułu prawnego, wynikające zaś z tytułu innych należności, określonych na podstawie rozporządzenia niniejszego — po upływie trzech miesięcy od dnia powstania tytułu prawnego.

(3) Bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność, przedsięwziętą przez uprawnioną osobę u właściwej władzy, w celu ustalenia lub dochodzenia wierzytelności.

Zmiany wysokości przyznanych zaopatrzeń.

§ 6. Zmiany kwot uposażenia zasadniczego pracowników P. K. P., będą stosowane do zaopatrzeń wypłacanych na podstawie rozporządzenia niniejszego. Natomiast wszelkie zmiany co do zaszerzowania pracowników P. K. P. do grup uposażenia (kategorij płac) nie dotyczą zaopatrzeń, do których powstało prawo przed terminem wprowadzenia tych zmian.

Potrącenia.

§ 7. (1) Ze świadczeń, wypłacanych na podstawie rozporządzenia niniejszego, mogą być dokonywane potrącenia na podstawie:

- 1) postanowień ustaw;
- 2) tytułów egzekucji sądowej, zaopatrzonych klauzulą wykonalności;
- 3) zarządzeń władz administracyjnych lub władz P. K. P.

(2) Na podstawie zarządzeń administracyjnych potrącenia mogą być dokonywane jedynie w celu zaspokojenia roszczeń Skarbu Państwa z tytułu należności i danin albo roszczeń P. K. P. z tytułu stosunku służbowego lub odpowiedzialności materialnej pracowników za szkody wynikłe z ich winy i w związku z ich czynnościami służbowymi, oraz w celu wykonania orzeczenia dyscyplinarnego, skazującego na grzywnę.

(3) Przy pociąganiu do odpowiedzialności materialnej emerytów za szkody, wynikłe z ich winy przed rozwiązaniem stosunku służbowego w związku z ich czynnościami służbowymi, stosuje się odpowiednio postanowienia § 38 i 39 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 stycznia 1934 r. o stosunku służbowym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 23).

(4) Roszczeniom Skarbu Państwa, tudzież roszczeniom P. K. P. służy, bez względu na czas ich powstania, pierwszeństwo zaspokojenia przed innymi roszczeniami. Wyjątek stanowią roszczenia o alimenty, które winny być traktowane narówni z roszczeniami Skarbu Państwa i roszczeniami P. K. P.

(5) Co do dopuszczalności i wysokości potrąceń należy stosować przepisy, dotyczące egzekucji sądowej i administracyjnej. Nie dotyczy to takich należności, które mogą być potrącone z uposażenia pracowników w całości, niezależnie od potrąceń z innych tytułów. Należności takie potrąca się z zaopatrzeń i odpraw, niezależnie od potrąceń z innych tytułów, w ratach miesięcznych, do wysokości 1/5 zaopatrzenia albo 2/5 odprawy.

(6) Sumy należne tytułem pośmiertnego lub zwrotu kosztów pogrzebu (§ 40) tytułem zwrotu

kosztów przesiedlenia (§ 39), jak również tytułem odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki (§ 41, 42, 43 i 44) nie ulegają żadnemu potrąceniu.

(7) Odstępowanie, pod jakimkolwiek tytułem, prawa do zaopatrzeń lub innych świadczeń, należnych na podstawie rozporządzenia niniejszego, jest niedozwolone. Każda przeciwna temu umowa jest nieważna.

Odpowiedzialność dyscyplinarna.

§ 8. (1) Emeryt podlega, niezależnie od odpowiedzialności sądowo-karnej, również odpowiedzialności dyscyplinarnej z powodu:

- 1) występku służbowego, którego dopuścił się w czasie pełnienia służby lub w stanie nieczynnym;
- 2) naruszenia tajemnicy służbowej po rozwiązaniu stosunku służbowego;
- 3) podstępnego uzyskania wyższego wymiaru zaopatrzenia emerytalnego, aniżeli należne na podstawie rozporządzenia niniejszego.

(2) Na emeryta mogą być nałożone następujące kary dyscyplinarne:

- 1) grzywna do wysokości 10% należnego za miesiąc zaopatrzenia emerytalnego na przeciąg czasu najwyżej do 1 roku;
- 2) zmniejszenie zaopatrzenia emerytalnego najwyżej do 50% na przeciąg czasu do lat 5;
- 3) stałe zmniejszenie zaopatrzenia emerytalnego najwyżej do 50%;
- 4) pozbawienie prawa do zaopatrzenia emerytalnego.

(3) Jeżeli emeryta uniewinniono we wznowionem postępowaniu dyscyplinarnem, służy mu prawo do zaopatrzenia emerytalnego, utraconego wskutek kary dyscyplinarnej. Wdowie i sierotom po takim emerycie służy prawo do zaopatrzenia wdowiego i sierocego, utraconego wskutek kary dyscyplinarnej, orzeczonej na emeryta.

(4) Przy kwalifikowaniu występku służbowego, ustalaniu właściwości komisji dyscyplinarnych, powołanych do nakładania kar, tudzież przy postępowaniu dyscyplinarnem stosuje się postanowienia, dotyczące pracowników P. K. P., podlegających orzecznictwu dyscyplinarnemu przed komisjami dyscyplinarnymi.

Odwołanie.

§ 9. (1) Przeciw orzeczeniom i zarządzeniom, wydanym w sprawach unormowanych rozporządzeniem niniejszym, służy prawo odwołania w terminie czternastodniowym, w normalnym toku instancyj.

(2) Bieg terminu rozpoczyna się z dniem następującym po dniu doręczenia orzeczenia.

(3) Jeżeli koniec terminu przypada na niedzielę lub święto ustawowe, to termin upływa następnego dnia powszedniego. Termin uważa się za dotrzymany, jeśli przed jego upływem odwołanie wysłano pocztą.

Rozdział II.

1. ZAOPATRZENIA EMERYTALNE.

Prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

§ 10. (1) Prawo do zaopatrzenia emerytalnego nabywa pracownik przez rozwiązanie stosunku

służbowego, jeżeli osiągnął co najmniej 15 lat wysługi emerytalnej. Pracownik nie nabywa tego prawa, jeżeli stosunek służbowy rozwiązano przez wydalenie albo dobrowolne wystąpienie ze służby, tudzież w razie rozwiązania stosunku służbowego wskutek samowolnej nieobecności na służbie.

(2) Pracownik, mający 5 lat wysługi emerytalnej, nabywa prawo do zaopatrzenia emerytalnego przez rozwiązanie stosunku służbowego z powodu trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych, spowodowanej kalectwem albo chorobą, nabytą bez własnej winy po wstąpieniu do służby.

(3) Pracownik, nie mający 5 lat wysługi emerytalnej, nabywa prawo do zaopatrzenia emerytalnego przez rozwiązanie stosunku służbowego, spowodowane trwałą fizyczną lub umysłową niezdolnością do pełnienia obowiązków służbowych, powstałą skutkiem nieszczęśliwego wypadku z powodu służby. Pracownik nie nabywa prawa do zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli nieszczęśliwy wypadek, który uczynił go niezdolnym do pełnienia obowiązków służbowych, spowodował działaniem umyślnym, stwierdzonym w drodze sądowo-karnej.

(4) Pracownikowi, z którym po osiągnięciu co najmniej piętnastoletniej wysługi emerytalnej rozwiązany zostanie stosunek służbowy z powodu trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych, nie spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem, uprawniającej do odszkodowania z mocy § 41, dolicza się 10 lat do okresu wysługi emerytalnej, osiągniętej na podstawie rozporządzenia niniejszego, jeżeli pracownik ten utracił bez własnego przyczynienia się co najmniej 95% zdolności do zarobkowania.

(5) Przy obliczaniu piętnastoletniej albo pięcioletniej wysługi emerytalnej nie uwzględnia się postanowień § 12 ust. (3).

(6) Postanowienia ust. (1), (2), (4) i (5) stosuje się również do pracownika, z którym po powrocie ze służby wojskowej rozwiązano stosunek służbowy z powodu trwałej fizycznej lub umysłowej niezdolności do pełnienia obowiązków służbowych, nabytej bez własnej winy po wstąpieniu do służby wojskowej.

(7) Były pracownik, którego wydano ze służby wskutek prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego, albo też wskutek skazania prawomocnym wyrokiem sądu karnego na dodatkową karę utraty praw publicznych, nabywa prawo do zaopatrzenia emerytalnego (ust. (1)) w razie:

1) darowania mu skutków skazania albo ukarania dyscyplinarnego (§ 13 ust. (2));

2) wydania orzeczenia dyscyplinarnego we wznowionem postępowaniu dyscyplinarnem (zmiany orzeczenia dyscyplinarnego w trybie nadzoru przez zwierzchnika wyższego), opiewającego na karę zwolnienia ze służby.

(8) Były emeryt, który na podstawie § 15 p. 3) lub 4) utracił prawo do zaopatrzenia emerytalnego, odzyskuje to prawo w razie:

1) darowania mu skutków skazania albo ukarania dyscyplinarnego (§ 13 ust. (2));

2) wydania orzeczenia dyscyplinarnego we wznowionem postępowaniu dyscyplinarnem, opiewa-

jącego na karę niższą albo uwalniającego od winy (§ 13 ust. (2)).

Podstawa wymiaru zaopatrzenia emerytalnego.

§ 11. (1) Dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego przyjmuje się uposażenie zasadnicze, należne w ostatnim miesiącu przed rozwiązaniem stosunku służbowego, oraz ustalony okres wysługi emerytalnej.

(2) Dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego dla pracowników, obywateli polskich, zatrudnionych na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, przyjmuje się uposażenie zasadnicze, jakie dany pracownik pobierałby, gdyby był zatrudniony na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

(3) W razie nabycia prawa do zaopatrzenia emerytalnego w przypadkach, przewidzianych w § 10 ust. (3), przez praktykanta przyjętego do bezpłatnej służby przygotowawczej, przyjmuje się dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego uposażenie zasadnicze, należne pracownikowi P. K. P. w najniższej grupie uposażenia.

Wymiar zaopatrzenia emerytalnego.

§ 12. (1) Za okres 15 lat wysługi emerytalnej zaopatrzenie emerytalne wynosi 40% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru (§ 11). Za każdy następny rok wysługi wzrasta zaopatrzenie:

1) u pracownika etatowego i praktykanta o 3% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru, tak, że po osiągnięciu 35 lat lub więcej wysługi emerytalnej, wynosi ono 100% tej sumy (całkowite zaopatrzenie emerytalne);

2) u pracownika stałego o 2,4% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru, tak, że po osiągnięciu 40 lat lub więcej wysługi emerytalnej, wynosi ono 100% tej sumy (całkowite zaopatrzenie emerytalne).

(2) W razie nabycia prawa do zaopatrzenia emerytalnego przed osiągnięciem 15 lat wysługi emerytalnej (§ 10 ust. (2) i (3)), zaopatrzenie wynosi za okres wysługi do lat 10 włącznie 30% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru (§ 11); za każdy następny rok wysługi do 15 lat włącznie wzrasta o 2% tej sumy.

(3) Ułamki roku, wynoszące więcej niż 6 miesięcy, liczy się przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego jako cały rok, wynoszące zaś 6 miesięcy lub mniej odrzuca się.

(4) Każdy rok służby pracowników, zajętych stale na parowozie (wagonie motorowym lub elektrowozie), oraz pracowników w służbie konduktorskiej, zajętych stale przy obsłudze pociągów, liczy się przy wymiarze zaopatrzenia jako 14 miesięcy.

(5) Okres wojskowej służby polskiej od dnia rozpoczęcia działań wojennych do dnia podpisania traktatu pokoju liczy się przy wymiarze zaopatrzenia podwójnie. Również podwójnie liczy się przy wymiarze zaopatrzenia okres służby kolejowej polskiej oraz innej polskiej służby cywilnej państwowej, odbytej na terenie operacyjnym, podległym dowództwu armii, od dnia rozpoczęcia działań wojennych do dnia podpisania traktatu pokoju.

(6) Wysokość zaopatrzenia emerytalnego, do którego powstało prawo przez rozwiązanie stosunku służbowego na podstawie orzeczenia dyscyplinarnego, jak również wysokość zaopatrzenia emeryta, ukaranego prawomocnym orzeczeniem dyscyplinarnym orzekającym zmniejszenie zaopatrzenia, zmniejsza się stosownie do brzmienia orzeczenia dyscyplinarnego.

(7) Jeżeli emeryt rości sobie prawo do zaopatrzenia emerytalnego w wyższym wymiarze, aniżeli wypada w danych zawartych w jego aktach osobistych, powinien udowodnić swe roszczenia dokumentami. Wyższe zaopatrzenie otrzymuje emeryt od dnia pierwszego następującego miesiąca po udowodnieniu tego roszczenia.

Termin początkowy korzystania z prawa do zaopatrzenia emerytalnego.

§ 13. (1) Prawo pobierania zaopatrzenia emerytalnego nabywa uprawniony od dnia następującego po rozwiązaniu stosunku służbowego.

(2) W przypadkach określonych w § 10 ust. (7) i (8) prawo pobierania zaopatrzenia emerytalnego uprawniony nabywa, względnie odzyskuje od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu darowania skutków skazania, albo dyscyplinarnego ukarania, albo też wydania orzeczenia dyscyplinarnego we wznowionem postępowaniu dyscyplinarnym.

Poddawanie emerytów oględzinom lekarskim oraz powoływanie ich na służbę.

§ 14. (1) Właściwa władza może poddawać oględzinom lekarskim emeryta, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego przez rozwiązanie stosunku służbowego z powodów wymienionych w § 10 ust. (2), (3) i (6), a który nie ukończył jeszcze 60 lat. W razie stwierdzenia, że emeryt odzyskał zdolność do pełnienia obowiązków służbowych, właściwa władza może powołać go na służbę, jednak z uposażeniem nie niższym od tego uposażenia, które przyjęte było dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego.

(2) Emeryt, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego przez rozwiązanie stosunku służbowego z innych powodów niż wymienione w ust. (1), a który nie ukończył jeszcze 60 lat, może być każdej chwili powołany na służbę, jednak z uposażeniem nie niższym od tego, które przyjęte było dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego.

(3) Emeryt, któremu na podstawie § 10 ust. (4) doliczono przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego do jego wysługi emerytalnej 10 lat z powodu utraty 95% zdolności do zarobkowania, może być poddany każdego czasu oględzinom lekarskim. W razie stwierdzenia zmniejszenia się tej utraty poniżej 95%, zmniejsza się zaopatrzenie emerytalne przez obniżenie wysługi emerytalnej o ilość lat, doliczoną z tego tytułu.

(4) Dla oceny zdolności do pełnienia obowiązków służbowych, oraz zdolności do zarobkowania, miarodajne jest we wszystkich przypadkach, przewidzianych w rozporządzeniu niniejszem, orzeczenie Kolejowej Komisji Lekarskiej

Wygaśnięcie prawa do zaopatrzenia emerytalnego.

§ 15. Prawo do zaopatrzenia emerytalnego gaśnie:

1) w razie śmierci emeryta;
2) jeżeli emeryt utraci obywatelstwo polskie, lub obywatelstwo Wolnego Miasta Gdańska;
3) jeżeli emeryt zostanie wyrokiem sądowym prawomocnie skazany na karę dodatkową utraty praw publicznych;

4) jeżeli emeryt zostanie orzeczeniem dyscyplinarnym prawomocnie ukarany, a orzeczenie opiewa na pozbawienie zaopatrzenia emerytalnego (§ 8 ust. (2), p. 4));

5) jeżeli emeryt powołany na służbę (§ 14) nie uczyni zadość wezwaniu w terminie trzydziestodniowym, licząc od dnia otrzymania wezwania;

6) w razie przyjęcia emeryta na służbę kolejową i objęcia go na podstawie § 1 rozporządzeniem niniejszem (§ 2 ust. (10)), lub w razie przyjęcia go na inną służbę państwową, dającą prawo do zaopatrzenia emerytalnego;

7) w razie zrzeczenia się zaopatrzenia na podstawie § 3.

Wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia emerytalnego.

§ 16. (1) Wypłatę zaopatrzenia emerytalnego wstrzymuje się:

1) na okres przebywania ponad 6 miesięcy poza granicami Rzeczypospolitej i Wolnego Miasta Gdańska z wyjątkiem, jeżeli Minister Skarbu udzieli zezwolenia na pobieranie tego zaopatrzenia;

2) na okres przebywania w zakładzie dla umysłowo chorych, jeżeli połączone z tem koszta ponosi P. K. P. (§ 19, 28 i 37);

3) na okres pobierania uposażenia z funduszy państwowych na podstawie umowy o pracę, lub jakiegokolwiek uposażenia z funduszy samorządu terytorjalnego, gospodarczego, albo z funduszy instytucyj powszechnego ubezpieczenia społecznego. W każdym z tych przypadków wstrzymuje się wypłatę tylko takiej części zaopatrzenia emerytalnego, która łącznie z pozostałą częścią tego zaopatrzenia i z pobieranem uposażeniem przewyższałaby 150% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru danego zaopatrzenia emerytalnego;

4) na okres pobierania renty z Kasy Emerytalnej dla robotników kolei państwowych w b. dzielnicy pruskiej;

5) w razie, jeżeli uprawniony nie zrealizuje prawa wyboru zaopatrzenia (§ 3 ust. (2)).

(2) Po ustaniu przyczyny, z powodu której wstrzymano wypłatę zaopatrzenia emerytalnego, lub jego części, wznawia się wypłatę zaopatrzenia, lub wstrzymanej jego części od pierwszego dnia miesiąca po zgłoszeniu żądania wypłaty.

(3) Wypłatę zaopatrzenia emerytalnego wstrzymuje się również w razie:

1) nieprawomocnego wyroku sądu karnego, orzekającego karę dodatkową utraty praw publicznych;

2) nieprawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego, opiewającego na pozbawienie prawa do zaopatrzenia emerytalnego.

(4) W razie umorzenia postępowania karnego lub dyscyplinarnego, oraz w razie uniewinnienia emeryta, albo też skazania prawomocnym wyrokiem sądowym bez kary dodatkowej utraty praw publicznych, wznawia się wypłatę zaopatrzenia i wypłaca się je za cały okres przerwy. Natomiast w razie nałożenia kary, przewidzianej w § 8 ust. (2) p. 1), 2) i 3) wznawia się wypłatę zaopatrzenia i wypłaca się je za cały okres przerwy z uwzględnieniem postanowień orzeczenia dyscyplinarnego.

(5) Nadto wstrzymuje się wypłatę zaopatrzenia emerytalnego emerytowi, który uchyla się od oględzin lekarskich (§ 14 ust. (1) i (3)). Wypłatę wstrzymanego czasowo zaopatrzenia emerytalnego wznawia się dopiero wówczas, gdy emeryt podda się oględzinom. W razie wznowienia wypłaca się zaopatrzenie emerytalne za cały okres przerwy od dnia następującego po dniu wstrzymania tego zaopatrzenia, jeżeli emeryt usprawiedliwi zwłokę w poddaniu się oględzinom lekarskim, w przeciwnym razie wypłaca się zaopatrzenie od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu dokonania oględzin lekarskich.

Odprawa.

§ 17. (1) W razie rozwiązania stosunku służbowego pracownik, który nie nabył prawa do zaopatrzenia emerytalnego, otrzymuje za każdy cały rok wysługi emerytalnej jednorazową odprawę w wysokości sumy przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 11 ust. (1) i (2) i § 46 ust. (6) i (7)). Wysokość odprawy nie może przewyższać sześciokrotnej sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego. Wyjątek stanowi odprawa dla pracownika, z którym rozwiązano stosunek służbowy po upływie okresu stanu nieczynnego; w tym przypadku wysokość odprawy nie może przekraczać trzykrotnej sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego.

(2) Pracownikowi, z którym rozwiązano stosunek służbowy na podstawie orzeczenia dyscyplinarnego, opiekującego na przyznanie części odprawy służy prawo tylko do tej części.

(3) Pracownik nie ma prawa do odprawy w razie rozwiązania stosunku służbowego z powodu:

- 1) wydalenia z wyjątkiem przypadków, określonych w § 10 ust. (7);
- 2) dobrowolnego wystąpienia ze służby;
- 3) samowolnej nieobecności na służbie.

2. ZAOPATRZENIA WDWOWIE.

Prawo do zaopatrzenia wdowiego.

§ 18. (1) Prawo do zaopatrzenia służy:

- 1) wdowie po emerycie;
- 2) wdowie po pracowniku, który w dniu śmierci osiągnął co najmniej 5 lat wysługi emerytalnej;
- 3) wdowie po pracowniku, bez względu na okres jego wysługi emerytalnej, jeżeli przyczyną śmierci był nieszczęśliwy wypadek, dający prawo do zaopatrzenia emerytalnego (§ 10 ust. (3));

4) wdowie po byłym pracowniku albo po byłym emerycie w przypadkach, określonych w § 10 ust. (7) i (8).

(2) Wdowa nie ma prawa do zaopatrzenia:

1) jeżeli wspólność małżeńska została sądownie rozdzielona bez obowiązku męża do utrzymania żony;

2) jeżeli małżeństwo zostało zawarte przez emeryta, emeryt zaś po zawarciu małżeństwa nie wstąpił na służbę P. K. P. i nie został objęty na podstawie § 1 rozporządzeniem niniejszym.

(3) Wdowa, która na podstawie § 24 p. 3) utraciła prawo do zaopatrzenia wdowiego, odzyskuje to prawo w razie darowania jej skutków skazania (§ 23 ust. (2)).

Zaopatrzenie żony emeryta umieszczonego w zakładzie dla umysłowo chorych.

§ 19. Żonie emeryta, umieszczonego w zakładzie dla umysłowo chorych (§ 37), służy według zasad rozporządzenia niniejszego, na okres wstrzymania wypłaty zaopatrzenia emerytalnego męża, prawo do zaopatrzenia w wysokości zaopatrzenia wdowiego (§ 16 ust. (1) p. 2)).

Zaopatrzenie żony zaginionego pracownika (emeryta).

§ 20. (1) Żona pracownika, który zaginał na terenie działań wojennych, otrzymuje po upływie roku od dnia ratyfikacji traktatu pokoju, tymczasowe zaopatrzenie w wysokości zaopatrzenia wdowiego.

(2) Żonie pracownika (emeryta), który zaginał w innych okolicznościach, Minister Komunikacji może przyznać tymczasowe zaopatrzenie w wysokości zaopatrzenia wdowiego. W razie powrotu emeryta potrąca się z jego zaopatrzenia emerytalnego sumy, wypłacone tytułem tymczasowego zaopatrzenia wdowiego.

(3) Wypłatę tymczasowego zaopatrzenia (ust. (1) i (2)) wstrzymuje się, jeżeli uprawniona po upływie okresu, wymaganego ustawowo do sądowego uznania zaginionego za zmarłego, nie przedstawi dowodów, że wszczęła kroki we właściwym sądzie w celu uzyskania odpowiedniego orzeczenia.

Zaopatrzenie żony w razie skazania męża.

§ 21. Minister Komunikacji może przyznać według zasad rozporządzenia niniejszego zaopatrzenie w wysokości zaopatrzenia wdowiego:

1) żonie pracownika, oraz wdowie po pracowniku, który w chwili rozwiązania stosunku służbowego nie nabył praw do zaopatrzenia emerytalnego z przyczyn, wymienionych w § 10 ust. (1);

2) żonie byłego emeryta, oraz wdowie po byłym emerycie, który na podstawie § 15 p. 3) lub 4) utracił prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

Wymiar zaopatrzenia wdowiego.

§ 22. (1) Zaopatrzenie wdowie wynosi 50% zaopatrzenia emerytalnego, które mąż pobierał ostatnio przed śmiercią, lub do którego na podstawie rozporządzenia niniejszego miałby prawo w chwili śmierci.

(2) Czasowe zmniejszenie zaopatrzenia emerytalnego męża w drodze dyscyplinarnej nie wpływa na wysokość zaopatrzenia wdowiego.

(3) Postanowienia § 12 ust. (7) mają odpowiednie zastosowanie do wymiaru zaopatrzeń wdowich.

Termin początkowy korzystania z prawa do zaopatrzenia wdowiego.

§ 23. (1) Prawo do pobierania zaopatrzenia wdowiego służy od dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego, lub zaopatrzenia emerytalnego męża.

(2) W przypadkach, określonych w § 18 ust. (3), prawo do zaopatrzenia wdowiego służy od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu darowania skutków skazania.

(3) W przypadkach, określonych w § 18 ust. (1) p. 4), prawo do pobierania zaopatrzenia wdowiego służy od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu darowania skutków skazania, albo dyscyplinarnego ukarania męża, albo też wydania orzeczenia dyscyplinarnego we wznowionem postępowaniu dyscyplinarnem.

Wygaśnięcie prawa do zaopatrzenia wdowiego.

§ 24. Prawo do zaopatrzenia wdowiego gaśnie:

- 1) w razie śmierci wdowy;
- 2) jeżeli wdowa utraci obywatelstwo polskie lub obywatelstwo Wolnego Miasta Gdańska;
- 3) jeżeli wdowa zostanie wyrokiem sądowym prawomocnie skazana na karę dodatkową utraty praw publicznych;
- 4) jeżeli wdowa zawrze związek małżeński (§ 26 ust. (2));
- 5) w razie zrzeczenia się zaopatrzenia na podstawie § 3.

Wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia wdowiego.

§ 25. (1) Wypłatę zaopatrzenia wdowiego wstrzymuje się:

1) na okres przebywania ponad 6 miesięcy poza granicami Rzeczypospolitej i Wolnego Miasta Gdańska z wyjątkiem, jeżeli Minister Skarbu udzieli zezwolenia na pobieranie tego zaopatrzenia;

2) na okres pobierania jakiegokolwiek uposażenia z funduszków państwowych lub z funduszków samorządu terytorjalnego, gospodarczego, albo też z funduszków instytucji powszechnego ubezpieczenia społecznego;

3) na okres pobierania renty z Kasy Emerytalnej dla robotników kolei państwowych w byłej dzielnicy pruskiej;

4) w razie, jeżeli uprawniona nie zrealizuje wyboru zaopatrzenia (§ 3 ust. (2)).

(2) Po ustaniu przyczyny, z powodu której wstrzymano wypłatę zaopatrzenia wdowiego, wznowia się wypłatę tego zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu żądania wypłaty.

Odprawy wdowie.

§ 26. (1) Wdowa po pracowniku, która nie nabyła prawa do zaopatrzenia wdowiego, otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości sześciokrotnej sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru za-

opatrzenia emerytalnego (§ 11). Wdowa nie ma prawa do tej odprawy w przypadkach, wymienionych w § 18 ust. (2).

(2) W razie zawarcia związku małżeńskiego wdowa otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości jednorocznej sumy zaopatrzenia wdowiego (§ 24 p. 4)).

3. ZACPATRZENIA SIEROCE.

Prawo do zaopatrzenia sierocego.

§ 27. (1) Prawo do zaopatrzeń sierocych służy dzieciom ślubnym i uprawnionym:

1) emeryta, który w dniu śmierci miał prawo do zaopatrzenia emerytalnego;

2) pracownika, który w dniu śmierci miał co najmniej 5 lat wysługi emerytalnej;

3) pracownika, bez względu na okres wysługi emerytalnej, jeżeli przyczyną śmierci jego był nieszczęśliwy wypadek, uprawniający do pobierania zaopatrzenia emerytalnego (§ 10 ust. (3));

4) byłego pracownika, albo byłego emeryta w przypadkach, określonych w § 10 ust. (7) i (8).

(2) Prawo do zaopatrzeń sierocych służy dzieciom po matce (pracownicy), w przypadkach wymienionych w ust. (1), jeżeli:

1) ojciec jest niezdolny do pracy i nie może zapewnić dzieciom utrzymania;

2) ojciec nie żyje, dzieci zaś nie mają po nim prawa do zaopatrzeń sierocych.

(3) Sierota, która na podstawie § 33 p. 5) utraciła prawo do zaopatrzenia sierocego, odzyskuje to prawo w razie darowania jej skutków skazania (§ 32 ust. (2)).

Zaopatrzenie dzieci emeryta, umieszczonego w zakładzie dla umysłowo chorych.

§ 28. Dzieciom emeryta, umieszczonego w zakładzie dla umysłowo chorych (§ 37), służy według zasad rozporządzenia niniejszego, na okres wstrzymania wypłaty zaopatrzenia ojca (matki) (§ 16 ust. (1) p. 2)), prawo do zaopatrzeń w wysokości zaopatrzeń sierocych.

Zaopatrzenie dzieci zaginionego pracownika (emeryta).

§ 29. (1) Dzieci pracownika, który zaginął na terenie działań wojennych, otrzymują po upływie roku od dnia ratyfikacji traktatu pokoju, tymczasowe zaopatrzenie w wysokości zaopatrzenia sierocego.

(2) Dzieciom pracownika (emeryta), który zaginął w innych okolicznościach, Minister Komunikacji może przyznać tymczasowe zaopatrzenie w wysokości zaopatrzenia sierocego. W razie powrotu emeryta potrąca się z jego zaopatrzenia emerytalnego sumy, wypłacone tytułem tymczasowego zaopatrzenia sierocego.

(3) Wypłatę tymczasowego zaopatrzenia (ust. (1) i (2)) wstrzymuje się, jeżeli uprawnieni po upływie okresu, wymaganego ustawowo do sądowego uznania zaginionego za zmarłego, nie złożą do wodu, że wszczęli kroki w właściwym sądzie w celu uzyskania odpowiedniego orzeczenia.

Zaopatrzenie dzieci w razie skazania ojca (matki).

§ 30. Minister Komunikacji może przyznać według zasad rozporządzenia niniejszego zaopatrzenie w wysokości zaopatrzeń sierocych:

1) dzieciom pracownika oraz sierotom po pracowniku, który w chwili rozwiązania stosunku służbowego nie nabył prawa do zaopatrzenia emerytalnego z powodów wymienionych w § 10 ust. (1);

2) dzieciom byłego emeryta oraz sierotom po byłym emerycie, który na podstawie § 15 p. 3) lub 4) utracił prawo do zaopatrzenia emerytalnego.

Wymiar zaopatrzenia sierocego.

§ 31. (1) Zaopatrzenie sieroce na każdą sierotę wynosi:

1) w razie śmierci ojca, jeżeli wdowa ma prawo do pobierania zaopatrzenia wdowiego, 25% sumy zaopatrzenia wdowiego, z tem ograniczeniem, że suma zaopatrzeń, przyznanych wszystkim sierotom, nie może przewyższać 100% sumy zaopatrzenia wdowiego;

2) w razie śmierci ojca, jeżeli wdowa nie żyje lub też nie ma prawa do zaopatrzenia wdowiego (§ 18 i 24), albo też na podstawie § 25 nie pobiera zaopatrzenia wdowiego, 25% sumy zaopatrzenia emerytalnego, które pobierał ojciec, albo też do którego na podstawie rozporządzenia niniejszego miałby prawo w chwili śmierci. Łączna suma zaopatrzeń sierocych, wymierzonych na podstawie punktu niniejszego, nie może przewyższać 100% sumy zaopatrzenia emerytalnego ojca;

3) w razie śmierci matki (pracownicy § 27 ust. (2), emerytki), 25% sumy zaopatrzenia emerytalnego, które zmarła pobierała, albo też do którego na podstawie rozporządzenia niniejszego miałaby prawo w chwili śmierci. Łączna suma zaopatrzeń sierocych, wymierzonych na podstawie niniejszego punktu nie może przewyższać 100% sumy zaopatrzenia emerytalnego matki.

(2) Jeżeli pozostało więcej niż czworo sierot, mających prawo do zaopatrzeń sierocych i wskutek tego suma normalnych zaopatrzeń sierocych przewyższałaby 100% sumy zaopatrzenia (ust. (1) p. 1), 2) i 3)) zmniejsza się odpowiednio i równomiernie poszczególne zaopatrzenia sieroce.

(3) Zaopatrzenia sieroce, zmniejszone na podstawie ust. (2), podwyższa się odpowiednio i równomiernie, aż do normalnej wysokości, w miarę jak poszczególne sieroty tracą prawo do pobierania zaopatrzeń.

(4) Czasowe zmniejszenie zaopatrzenia emerytalnego ojca (matki) w drodze dyscyplinarnej nie wpływa na wysokość zaopatrzenia sierocego.

(5) Postanowienia § 12 ust. (7) mają odpowiednie zastosowanie do wymiaru zaopatrzeń sierocych.

Początkowy termin korzystania z prawa do zaopatrzenia sierocego.

§ 32. (1) Prawo do pobierania zaopatrzeń sierocych służy od dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego ojca (matki), lub zaopatrzenia emerytalnego ojca (matki).

(2) W przypadkach, określonych w § 27 ust. (3), służy to prawo od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu darowania skutków skazania.

(3) W przypadkach, określonych w § 27 ust. (1) p. 4), prawo do pobierania zaopatrzenia sierocego służy od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu darowania skutków skazania, albo dyscyplinarnego ukarania ojca, albo też wydania orzeczenia dyscyplinarnego we wznowionem postępowaniu dyscyplinarnem.

Wygaśnięcie prawa do zaopatrzenia sierocego.

§ 33. Prawo do zaopatrzenia sierocego gaśnie:

1) w razie śmierci sieroty;

2) jeżeli sierota utraci obywatelstwo polskie lub obywatelstwo Wolnego Miasta Gdańska;

3) z dniem ukończenia przez sierotę 18 roku z wyjątkiem przypadków, wymienionych w § 35;

4) jeżeli sierota zawrze związek małżeński;

5) jeżeli sierota zostanie wyrokiem sądowym prawomocnie skazana na karę dodatkową utraty praw publicznych;

6) w razie zrzeczenia się zaopatrzenia na podstawie § 3.

Wstrzymanie wypłaty zaopatrzenia sierocego.

§ 34. (1) Wypłatę zaopatrzenia sierocego wstrzymuje się:

1) na okres przebywania ponad 6 miesięcy poza granicami Rzeczypospolitej i Wolnego Miasta Gdańska z wyjątkiem, jeżeli Minister Skarbu udzieli zezwolenia na pobieranie tego zaopatrzenia;

2) na okres pobierania jakiegokolwiek uposażenia z funduszków państwowych, lub z funduszków samorządu terytorjalnego, gospodarczego, albo też z funduszków instytucji powszechnego ubezpieczenia społecznego;

3) na okres pobierania renty z Kasy Emerytalnej dla robotników kolei państwowych w byłej dzielnicy pruskiej;

4) w razie, jeżeli uprawniony nie zrealizuje prawa wyboru zaopatrzenia (§ 3 ust. (2)).

(2) Po ustaniu przyczyny, z powodu której wstrzymano wypłatę zaopatrzenia sierocego, wznowia się wypłatę tego zaopatrzenia od pierwszego dnia miesiąca następującego po zgłoszeniu żądania wypłaty.

Przyznanie zaopatrzenia sierocego po ukończeniu 18 roku.

§ 35. (1) Sierota, która ukończyła 18 rok, ma, według zasad rozporządzenia niniejszego, prawo do zaopatrzenia sierocego:

1) jeżeli z powodu choroby, albo ułomności fizycznych lub umysłowych, powstałych przed ukończeniem przez sierotę 18 roku, nie jest zdolna do zarobkowania;

2) jeżeli uczęszcza do szkół, albo też odbywa bezpłatną praktykę wymaganą do nabycia kwalifikacji, koniecznych do wykonywania danego zawodu. W wymienionych przypadkach sierota ma prawo do zaopatrzenia najdłużej do ukończenia 24 roku.

(2) Zaopatrzenia sieroce, przyznaje się na podstawie paragrafu niniejszego na każdy rok osobno i tylko w przypadkach, gdy sierota nie ma własnych źródeł utrzymania.

Odprawa sieroca.

§ 36. (1) Ślubne i uprawnione dzieci pracownika, nie mające prawa do zaopatrzeń sierocych, otrzymują łącznie jednorazową odprawę, w wysokości sześciokrotnej sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego (§ 11), jeżeli w dniu śmierci ojca nie ukończyły 18 lat i były do jego śmierci na jego utrzymaniu, oraz jeżeli wdowa nie żyje albo też nie ma prawa do odprawy z mocy § 26 ust. (1).

(2) Uprawnienie z ust. (1) służy dzieciom po matce (pracownicy), nie mającym po niej ani też po ojcu prawa do zaopatrzeń sierocych, jeżeli ojciec jest niezdolny do pracy i nie może zapewnić im utrzymania lub jeżeli nie żyje, oraz jeżeli w dniu śmierci matki (pracownicy) nie ukończyły 18 lat i były do jej śmierci na jej utrzymaniu.

4. INNE PRAWA EMERYTÓW, WDÓW I SIEROT.

Koszty utrzymania i leczenia emeryta, umieszczonego w zakładzie dla umysłowo chorych.

§ 37. (1) W razie umieszczenia umysłowo chorego emeryta w zakładzie dla umysłowo chorych, koszty utrzymania i leczenia ponosi P. K. P. (§ 16 ust. (1) p. 2), § 19 i § 28).

(2) Przepis powyższy nie ma zastosowania, jeżeli emeryta umieszczono w zakładzie prywatnym, mającym charakter przedsiębiorstwa zarobkowego.

Korzystanie z opieki lekarskiej oraz z innych praw, przysługujących pracownikom na służbie.

§ 38. (1) Emeryci, pobierający zaopatrzenie na podstawie rozporządzenia niniejszego, mają prawo do korzystania z opieki lekarskiej, narówni z pracownikami P. K. P., pozostającymi na służbie.

(2) Warunki korzystania przez emerytów, ich rodziny i domowników, oraz przez wdowy i sieroty po emerytach z bezpłatnego lub ulgowego przejazdu i przewozu środkami komunikacyjnymi, pozostającymi pod zarządem Ministerstwa Komunikacji, określi Minister Komunikacji.

Zwrot kosztów przesiedlenia.

§ 39. (1) Emeryt ma prawo do zwrotu udowodnionych kosztów przesiedlenia się z rodziną z miejscowości ostatniego zamieszkania przed dniem rozwiązania stosunku służbowego do innej miejscowości w granicach Rzeczypospolitej lub Wolnego Miasta Gdańska, według przepisów, normujących należności pracowników P. K. P. w przypadkach przeniesienia, jeżeli dokona przesiedlenia w ciągu roku, licząc od dnia rozwiązania stosunku służbowego.

(2) Prawo określone w ust. (1) służy wdowie, jeżeli zaś wdowa nie żyje — niepodzielnie sierotom po pracowniku, czy też po emerycie, który nie skorzystał z tego prawa, jeżeli osoby te mają prawo do

zaopatrzenia na podstawie rozporządzenia niniejszego i jeżeli dokonają przesiedlenia w ciągu roku, licząc od dnia śmierci męża czy ojca.

(3) Z prawa, służącego na podstawie paragrafu niniejszego, mogą uprawnieni skorzystać tylko jeden raz (§ 48 ust. (5)).

Pośmiertne.

§ 40. W razie śmierci emeryta przyznaje się osobie, która poniesie koszty pogrzebu, zwrot tych kosztów, przyczem:

1) jeżeli koszty pogrzebu poniesie żona, dzieci lub rodzice, przyznaje się na pokrycie tych kosztów ryczałt w wysokości trzymiesięcznego zaopatrzenia emerytalnego;

2) jeżeli koszty pogrzebu poniesie inna osoba, przyznaje się jej zwrot kosztów rzeczywiście poniesionych i udowodnionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w p. 1) (§ 48 ust. (5)).

Rozdział III.

ODSZKODOWANIA ZA NIESZCZĘŚLIWE WYPADKI.

Odszkodowanie pracownika.

§ 41. (1) Pracownik, który skutkiem nieszczęśliwego wypadku, jakiemu uległ z powodu służby, utracił zdolność zarobkowania, ma prawo do odszkodowania, niezależnie od zaopatrzenia emerytalnego, należnego na podstawie rozporządzenia niniejszego, jeżeli wypadek ten zgłoszony został właściwej władzy (§ 4) w ciągu roku, licząc od dnia jego zdarzenia się.

(2) Jako nieszczęśliwy wypadek, uprawniający do tego odszkodowania, uważa się każde nagłe zdarzenie, wywołane przyczyną zewnętrzną, które spowodowało pośrednio lub bezpośrednio śmierć, obrażenie ciała lub chorobę pracownika.

(3) Dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania przyjmuje się 50% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru zaopatrzenia emerytalnego.

(4) Odszkodowanie za nieszczęśliwy wypadek wynosi w razie utraty 100% zdolności do zarobkowania — 100% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania; w razie utraty części zdolności do zarobkowania — część sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania, odpowiadającą procentowi utraty tej zdolności. Odszkodowanie to wypłaca się od dnia następującego po dniu wstrzymania wypłaty uposażenia służbowego, albo też, jeżeli niezdolność do zarobkowania, spowodowana nieszczęśliwym wypadkiem, powstała po tym terminie, od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu jej stwierdzenia.

(5) Pracownik nie ma prawa do odszkodowania, jeżeli wypadek spowodował działaniem umyślnym, stwierdzonym w drodze sądowo-karnej.

(6) Właściwa władza może poddawać oględzinom lekarskim osoby, którym wypłaca się na podstawie niniejszego paragrafu odszkodowanie, a to dla stwierdzenia stopnia niezdolności do zarobkowania,

spowodowanej danym wypadkiem. W ciągu 3 lat, licząc od dnia rozpoczęcia wypłaty odszkodowania (ust. (4)), władza może poddawać oględzinom lekarskim wymienione osoby w każdym czasie, po upływie zaś tego okresu tylko raz na rok. Na żądanie poszkodowanego, właściwa władza winna poddać go takim oględzinom.

(7) W razie stwierdzenia zmian stopnia niezdolności do zarobkowania, spowodowanej nieszczęśliwym wypadkiem, podwyższa się lub obniża odpowiednio odszkodowanie, albo też odbiera się prawo do odszkodowania w razie stwierdzenia odzyskania pełnej zdolności do zarobkowania, a to od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu stwierdzenia tej zmiany.

(8) Jeżeli pobierający odszkodowanie uchyla się od oględzin lekarskich, wstrzymuje się czasowo wypłatę odszkodowania do chwili poddania się tym oględzinom. W razie stwierdzenia dalszej niezdolności do zarobkowania, wznawia się wypłatę odszkodowania i wypłaca się je za cały okres przerwy w wysokości, ustalonej na podstawie wyniku ostatnich oględzin lekarskich.

Odszkodowanie wdowie.

§ 42. (1) Wdowa po pracowniku lub emerycie, który zmarł skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania na podstawie § 41, ma, niezależnie od zaopatrzenia wdowiego, należnego na podstawie rozporządzenia niniejszego, prawo do odszkodowania w miesięcznej wysokości 30% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania (§ 41 ust. (3)). Odszkodowanie to wypłaca się od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu śmierci męża.

(2) Wdowa nie ma prawa do odszkodowania:

1) jeżeli wspólność małżeńska została sądowo rozdzielona bez obowiązku męża do utrzymania żony;

2) jeżeli małżeństwo zostało zawarte po wypadku, który spowodował śmierć męża.

(3) Wzamian za pobierane odszkodowanie otrzymuje wdowa na żądanie jednorazową odprawę w wysokości jednorocznej sumy tego odszkodowania.

(4) W razie wypłacenia tej odprawy traci wdowa wszelkie prawa z tytułu odszkodowania.

(5) W razie zawarcia związku małżeńskiego wdowa traci prawo do odszkodowania, otrzymuje natomiast jednorazową odprawę w wysokości jednorocznej sumy tego odszkodowania.

Odszkodowanie sierot.

§ 43. Sieroty po pracowniku lub po emerycie, który zmarł skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania na podstawie § 41, mają, niezależnie od zaopatrzeń sierocych, należnych na podstawie rozporządzenia niniejszego, prawo do odszkodowania w miesięcznej wysokości po 10% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania (§ 41 ust. (3)). Łączna suma tych odszkodowań nie może przewyższać 70% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania. Jeżeli suma tych odszkodowań prze-

wyższa 70% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania, zmniejsza się odpowiednio i równomiernie poszczególne odszkodowania sieroce. W miarę utraty przez poszczególne sieroty prawa pobierania odszkodowania, podwyższa się odpowiednio i równomiernie odszkodowania pozostałych sierot, aż do normalnej wysokości. Odszkodowania te wypłaca się od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu śmierci ojca, do ukończenia 18 roku przez sierotę.

Odszkodowania krewnych wstępnych, wnuków i rodzeństwa.

§ 44. (1) Krewni wstępni w linii prostej, wnuki i rodzeństwo pracownika lub emeryta, który zmarł skutkiem nieszczęśliwego wypadku, uprawniającego do odszkodowania na podstawie § 41, mają prawo do odszkodowania w łącznej miesięcznej wysokości 20% sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania (§ 41 ust. (3)), jeżeli zmarły był ich żywicielem. Prawo to służy krewnym wstępnym od pierwszego dnia miesiąca, następującego po dniu śmierci danego pracownika (emeryta) dopóty, dopóki nie uzyskają innych źródeł utrzymania, wnukom zaś i rodzeństwu od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu śmierci pracownika (emeryta) do ukończenia 18 roku.

(2) Prawo do odszkodowania mają przedewszystkiem rodzice, w braku zaś rodziców — dziadkowie. Jeżeli niema krewnych wstępnych, prawo do odszkodowania przysługuje wnukom, w razie braku zaś wnuków — rodzeństwu.

(3) Między kilka uprawnionych osób tej samej kategorii dzieli się sumę odszkodowania, ustalonego w ust. (1), równomiernie.

(4) Łączna suma odszkodowań krewnych wstępnych, wnuków i rodzeństwa wraz z sumą odszkodowań wdowy (§ 42) i sierot (§ 43) nie może przewyższać sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania (§ 41 ust. (3)). Odszkodowania krewnych wstępnych, wnuków i rodzeństwa wypłaca się o tyle, o ile odszkodowania wdowy i sierot nie wyczerpują całej sumy, przyjętej dla ustalenia podstawy wymiaru odszkodowania (§ 41 ust. (3)).

Rozdział IV.

Przepisy przejściowe.

§ 45. (1) Rozporządzenie niniejsze nie obejmuje pracowników fizycznych (§ 1 ust. (1)), zatrudnionych na obszarach województw: poznańskiego, pomorskiego i śląskiego, oraz na obszarze Wolnego Miasta Gdańska, którzy na podstawie przepisów tam obowiązujących podlegają w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego ustawowemu obowiązkowi ubezpieczenia na starość, na wypadek niezdolności do zarobkowania i na wypadek śmierci.

(2) Minister Komunikacji w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej może objąć pracowników wymienionych w ust. (1) niniejszem rozporządzeniem.

§ 46. (1) Pracownikom, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego pełnili służbę na

P. K. P., zalicza się do wysługi emerytalnej, osiągniętej na podstawie tego rozporządzenia, te wszystkie okresy służby, pracy i studjów, które podlegały zaliczeniu na podstawie przepisów, obowiązujących do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, albo też, które zostały im już zaliczone do wysługi emerytalnej. Wyjątek stanowią okresy ubezpieczenia w Kasie Emerytalnej dla robotników kolei państwowych w byłej dzielnicy pruskiej. Okresy te, do czasu wydania przepisów ubezpieczeniowych, regulujących łączenie uprawnień emerytalnych, będą zaliczane do wysługi emerytalnej przy wymiarze zaopatrzenia emerytalnego, jeżeli pracownik za te okresy nie podjął składek, nie pobiera renty, ani też nie podjął odprawy.

(2) Pracownicy wymienieni w ust. (1) mają prawo żądać zaliczenia za opłatą do wysługi emerytalnej okresów, wyszczególnionych w § 2 ust. (4), oraz niepoliczalnych do wysługi emerytalnej okresów kolejowej służby państwowej jako też służby kolejowej prywatnej, odbytej w jednym z byłych państw zaborczych. Należność za to zaliczenie oblicza się według postanowień § 2 ust. (5). Z powyższego prawa mogą uprawnieni skorzystać w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

(3) Okresy służby kolejowej, opłacone do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego półtorakrotną opłatą, zalicza się do wysługi emerytalnej w wymiarze: jeden rok jako 18 miesięcy.

(4) Okresy służby kolejowej, spędzone w Państwie Polskiem do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego przez pracowników zajętych stale na parowozie, oraz pracowników w służbie konduktorskiej, zajętych stale przy obsłudze pociągów, nie opłacone półtorakrotną opłatą, zalicza się do wysługi emerytalnej w wymiarze: jeden rok jako 14 miesięcy.

(5) Minister Komunikacji może zaliczyć bezpłatnie do wysługi emerytalnej, osiągniętej na podstawie rozporządzenia niniejszego, okres pracy zawodowej, zgłoszonej na mocy ustaw o uposażeniu z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436) dla uzyskania dodatku za wysługę lat tym pracownikom, którzy do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego byli w etatowej służbie P. K. P. lub w polskiej służbie państwowej, najwyżej jednak jeden rok pracy zawodowej za każdy cały rok służby w Państwie Polskiem, zaliczalny do wysługi emerytalnej, jeżeli zaliczenia pewnego okresu pracy zawodowej nie dokonano już przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego. Nadto Minister Komunikacji może zaliczyć bezpłatnie do wysługi emerytalnej służbę, pełnioną na kolejach na terytorjum Śląska Cieszyńskiego od dnia 1 listopada 1918 r. do końca 1922 r.

(6) Do pracowników etatowych, którzy do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego byli kandydatami na pracowników etatowych, oraz do pracowników stałych, którzy do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego byli pracownikami nieetatowymi, stosuje się, dla ustalenia wymiaru zaopatrzenia, normy, przewidziane w § 12 ust. (1) p. 1).

(7) Do pracowników stałych, którzy do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego byli pracownikami próbnymi, stosuje się dla ustalenia wy-

miaru zaopatrzenia, normy, przewidziane w § 12 ust. (1) p. 2).

§ 47. Do pracowników (emerytów, wdów), którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego rozpoczęli już spłacanie składek, podjętych z kasy emerytalnej jednego z byłych państw zaborczych, dla uzyskania zaliczenia do wysługi emerytalnej okresu przynależenia do tej kasy, oraz do pracowników, którzy odebrali składki z funduszków emerytalnych kolei Koszycko-Bogumińskiej za okres przynależenia do tych funduszków przed dniem 1 listopada 1918 r., nie stosuje się postanowień § 2 ust. (5) o sposobie obliczania wysokości należności za zaliczenie. Pracownicy ci uiszczają za to zaliczenie należność w sumie równoważnej, w myśl rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 stycznia 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 77), sumie, odebranej swego czasu tytułem zwrotu rzeczonych składek.

§ 48. (1) Do emerytów, wdów i sierot, którym przyznano i wymierzono zaopatrzenia i odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, do wdów i sierot po takich emerytach, zmarłych po dniu 31 stycznia 1934 r., tudzież do pracowników, którzy nie nabyli prawa do uposażenia na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 stycznia 1934 r. o uposażeniu pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ (Dz. U. R. P. Nr. 4, poz. 24), stosują się w dalszym ciągu postanowienia rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1932 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe“ i o zaopatrzeniu pozostałych po tych pracownikach wdów i sierot, oraz o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 577) z wyjątkiem postanowień § 5, 7, 8, 9, 11 ust. (5), § 13 ust. (7), § 14 ust. (2), § 15, 17, 21, 26, 35, 36 i 51 tego rozporządzenia.

(2) Osobom, wymienionym w ust. (1), którym do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego wypłacano dodatek ekonomiczny na żonę, wypłaca się w dalszym ciągu dodatek. Wysokość tego dodatku oblicza się według postanowień § 13 ust. (1) i (2) przytoczonego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1932 r.

(3) Wypłacany do dnia wejścia w życie rozporządzenia niniejszego dodatek mieszkaniowy i 5% zasiłek, będzie wypłacany osobom, wymienionym w ust. (1), do czasu pobierania dodatku mieszkaniowego przez funkcjonariuszów państwowych, przeniesionych w stały stan spoczynku przed dniem 1 lutego 1934 r.

(4) Do osób, wymienionych w ust. (1), stosuje się nadto postanowienia § 3, 5, 7, 8, 10 ust. (7) i (8), § 13 ust. (2), § 14, 16, 18 ust. (1) p. 4), § 20, 23 ust. (3), § 25, 27 ust. (1) p. 4), § 32 ust. (3), § 34, 35 i 49.

(5) Do osób, objętych ust. (1), stosują się przepisy § 39 tylko wówczas, jeżeli osoby te nie skorzystały z podobnych praw na podstawie przepisów, które im były objęte przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, a przepisy § 40 tylko w przypadkach śmierci, zaszłych po dniu wejścia w życie rozporządzenia niniejszego.

Rozdział V.

Przepisy końcowe.

§ 49. (1) Rozporządzenie niniejsze nie narusza praw pracowników (emerytów, wdów i sierot), przejętych do kolejowej służby polskiej na obszarze Wolnego Miasta Gdańska na zasadzie postanowień wykonawczych z dnia 22 października 1921 r. do decyzji Wysokiego Komisarza Ligi Narodów z dnia 15 sierpnia i 5 września 1921 r.

(2) W stosunku do innych obywateli Wolnego Miasta Gdańska, którym przyznano i wymierzono zaopatrzenia i odszkodowania za nieszczęśliwe wypadki przed dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego, mają zastosowanie postanowienia § 48; przyczem wypłatę tych zaopatrzeń i odszkodowań, jak również wypłatę zaopatrzeń i odszkodowań, przyznanych po wejściu w życie rozporządzenia niniejszego, uskutecznia się w walucie gdańskiej w relacji: jeden złoty równy jednemu guldenowi gdańskiemu.

§ 50. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Komunikacji.

§ 51. (1) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie od dnia 1 lutego 1934 r. z wyjątkiem postanowień § 48 ust. (2), dotyczących ustalenia wysokości dodatku ekonomicznego na żonę, które wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1934 r.

(2) Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego traci moc obowiązującą rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1932 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” i o zaopatrzeniu pozostałych po tych pracownikach wdów i sierot, oraz o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 577), a także rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 czerwca 1933 r. w sprawie zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1932 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników przedsiębiorstwa „Polskie Koleje Państwowe” i o zaopatrzeniu pozostałych po tych pracownikach wdów i sierot, oraz o odszkodowaniu za nieszczęśliwe wypadki (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 359); co się tyczy osób, objętych § 48 rozporządzenia niniejszego, powyższe rozporządzenia są w dalszym ciągu ważne, z uwzględnieniem zmian, wprowadzonych postanowieniami tego paragrafu.

Prezes Rady Ministrów: *J. Jędrzejewicz*

Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*